

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Maistrova ulica 10, 1000 Ljubljana

T: 01 369 59 00

F: 01 369 59 01

E: gp.mk@gov.si

www.mk.gov.si

DOKUMENT JE ELEKTRONSKO PODPISAN!
Podpisnik: Asta Vrečko
Izdajatelj certifikata: SI-PASS-CA
Številka certifikata: 00A036B526000000005751C043
Potek veljavnosti: 21. 02. 2026
Čas podpisa: 18. 11. 2025 10:04
Št. dokumenta: 62242-39/2025-3340-2

Številka: 62242-39/2025-3340-2

Datum: 18. 11. 2025

Ministrica za kulturo, na podlagi tretjega odstavka 31. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16, 21/18 – ZNOrg in 78/23 – ZUNPEOVE; v nadaljevanju: ZVKD-1) v zadevi kulturnovarstvenega soglasja za raziskavo in odstranitev enote dediščine Preska nad Kostrevnico - Vinski hram Preska nad Kostrevnico 19 (EID: 1-20073) na parceli št. 422, k. o. Liberga, začeti na vlogo stranke [redacted] izdaja naslednje

kulturnovarstveno soglasje za raziskavo in odstranitev dediščine

1. Dovolj se odstranitev **objekta** oziroma enote dediščine **Preska nad Kostrevnico - Vinski hram Preska nad Kostrevnico 19 (EID: 1-20073)**. Objekt, stavba št. 168, stoji na parceli št. 422, k. o. Liberga.
2. Odstranitev objekta nadzoruje pooblaščen oseb Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območne enote Ljubljana (v nadaljevanju: Zavod), ki jo mora lastnik o nameravani odstranitvi obvestiti najmanj 30 dni pred predvidenim začetkom del.
3. Lastnik objekta mora v 30 dneh pred predvidenim začetkom del zaradi varstva arheoloških ostalin dopustiti dostop pooblaščen osebe Zavoda na zemljišče, na katerem objekt stoji, in v objekt sam razen stanovanjskih prostorov.
4. O izvršeni odstranitvi mora lastnik obvestiti pooblaščen oseb Zavoda, ta pa ministrstvo. Slednje po uradni dolžnosti vloži dokumentacijo o odstranjenem objektu v zbirko listin registra kulturne dediščine pri EID: 1-20073.
5. Stroški postopka niso bili zaznamovani.

Obrazložitev:

Stranka, [REDACTED] (v nadaljevanju: stranka), je 12. novembra 2025 v skladu s tretjim odstavkom 31. člena ZVKD-1 na ministrstvo naslovila vlogo za izdajo kulturnovarstvenega soglasja za odstranitev objekta kulturne dediščine, natančneje vinskega hrama na naslovu Preska nad Kostrevnico 19 v Občini Šmartno pri Litiji. Vlogi je bilo priloženo izvedeniško mnenje [REDACTED] iz Litije o splošnem gradbenem stanju obravnavanega objekta.

Iz vloge izhaja, da želi stranka na zemljišču, parceli št. 422, k. o. Liberga, odstraniti obstoječi gospodarski objekt (stavbo št. 168) na naslovu Preska nad Kostrevnico [REDACTED] v Občini Šmartno pri Litiji. Stranka navaja, da dotrajanosti in poškodovanosti objekta ni mogoče odpraviti z običajnimi sredstvi, in da objekt ogroža varnost ljudi in premoženje. Na mestu odstranjenega objekta želi postaviti novogradnjo. Svoje navedbe dokazuje s priloženim strokovnim mnenjem izvedenca gradbene stroke in fotografijami obstoječega stanja objekta, ki so del mnenja.

Organ je po uradni dolžnosti preveril, kdo ima pravico udeleževati se postopka, in na podlagi vpogleda v informacijski sistem Zemljiške knjige – redni izpisek z dne 12. novembra 2025 ugotovil, da je lastnik nepremičnine na parceli št. 422, k. o. Liberga, [REDACTED] in sicer v celoti. Organ je preveril in ugotovil, da je varstveni režim obravnavane enote dediščine opredeljen v »*Odloku o izvedbenem delu občinskega prostorskega načrta Občine Šmartno pri Litiji*« (Uradni list RS, št. 38/13, 67/14, 29/15, 97/15, 50/16, 69/16, 53/17, 104/20, 118/23 in 20/25; v nadaljevanju: Odlok), in sicer podrobneje v 10.1 točki 43. člena Odloka.

Organ je vlogo spoznal za popolno, pravočasno in vloženo po upravičeni osebi.

Iz opisa v Registru nepremične kulturne dediščine (v nadaljevanju: RNKD) je razvidno, da gre v konkretnem primeru za »*ob breg zidan vinski hram, s kletjo spodaj in bivalnim delom nad njo, v pritličju. Ob vhodni vzdolžni fasadi je postavljena vinska preša iz 1888. Lesen portal vhoda ima letnico 1876. Vinski hram stoji ob cesti, južno od Tomaževega Laza, v vzhodnem delu razložene vasi.*« V RNKD je objekt vpisan pod evidenčno številko (EID: 1-20073).

Stranka dotrajanost, poškodovanost in nevarnost obravnavanega objekta za ljudi in premoženje, dokazuje s strokovnim mnenjem izvedenca gradbene stroke [REDACTED] iz Litije (univ. dipl. inž. gradb., licenca [REDACTED]). Fotografije obstoječega gradbenega stanja objekta in njegovih poškodb so del strokovnega mnenja. Izvedeniško mnenje je bilo izdelano v oktobru 2025.

Izvedenec gradbene stroke [REDACTED] med drugim podrobneje ugotavlja, »*da so na fasadi oz. zunanjih zidovih vidne vertikalne in diagonalne razpoke ob odprtinah, delno odstopanje ometa. Na višini spoja strehe in fasade so že vidne večje poškodbe odpadajočega zidu in ometa. Nosilni kamniti zidovi v notranjosti izkazujejo horizontalne, vertikalne in diagonalne razpoke, ki so lahko posledica predhodnih potresov in slabega temeljenja po statični presoji pa ne ustrezajo sedaj veljavnim pravilnikom za zidane stavbe. Lesena stropna konstrukcija nad pritličjem je na več lokacijah gnila, tako da odpada stropni omet, nosilna konstrukcija stropa je zaradi lesenih preklad in poškodb močno oslABLJENA. Dimnik nad streho je poškodovan z manjkajočo opeko. Strešna konstrukcija s povezniki, levo od glavnega vhoda v pritličje je poškodovana, tako da je bilo pred rušenjem izvedeno podpiranje z lesenim stebrom. Opaž pod nadstreškom na severni strani delno odpada, delno je bil obnovljen. Objekt nima primerne horizontalne in vertikalne hidroizolacije na zidovih, kar povzroča vlago na zidovih in dodatno odpadanje ometa.*«

Sklepna ugotovitev izvedenca gradbene stroke (██████) je, »da je bil objekt v času oglada v takšnem stanju, da lahko ogroža ljudi neposredno ob objektu, medtem ko je zadrževanje v objektu zaradi delno porušenih nosilnih elementov stropne konstrukcije in velikih razpok na zidovih, nevarno. Skupna vrednost sanacije in obnove objekta za zagotovitev bistvenih zahtev gradbene zakonodaje predstavlja nesorazmerni strošek glede na novogradnjo, kar izkazuje, da investicija za lastnika ni finančno sprejemljiva, zato je objekt zaradi nevarnosti in opisanega edino primeren za rušenje.« Skupna vrednost sanacije objekta za zagotovitev bistvenih zahtev gradbene zakonodaje po njegovi grobi oceni znaša 186.300,00 € (ki med drugim vključuje tudi statično sanacijo v višini 38.000,00 €, sanacijo lesene stropne konstrukcije v višini 27.900,00 €, sanacijo strešne konstrukcije v višini 24.100,00 € ter stavbnega pohištva in mizarskih elementov v višini 19.800,00 €, itd.), kar predstavlja nesorazmerni strošek sanacije in obnove glede na novogradnjo.

Ministrica za kulturo lahko izda kulturnovarstveno soglasje za raziskavo in odstranitev dediščine, če se ugotovi njena dotrajanost ali poškodovanost, ki je ni mogoče odpraviti z običajnimi sredstvi, ali če dediščina ogroža varnost ljudi in premoženje (prva alineja drugega odstavka 31. člena ZVKD-1).

V konkretnem primeru je torej mogoče že na podlagi strokovnega mnenja izvedenca gradbene stroke (██████) o splošnem gradbenem stanju obravnavanega objekta, ob upoštevanju fotografske dokumentacije **zaključiti, da je vinski hram na naslovu Preska nad Kostrevnico v Občini Šmartno pri Litiji (stavba št. 168, na parceli št. 422, k. o. Liberga), tako močno konstrukcijsko poškodovan in dotrajan (razpoke in vlaga v zidovih, dotrajanost zunanjskega ometa, dotrajanost ostrešja, kritine in medetažnih konstrukcij, dotrajanost stavbnega pohištva, itd.), da je po njegovem mnenju splošno gradbeno stanje objekta tako slabo, da lahko ogroža ljudi neposredno ob objektu, medtem ko je zadrževanje v objektu zaradi delno porušenih nosilnih elementov stropne konstrukcije in velikih razpok na zidovih nevarno, hkrati pa po njegovi oceni skupna vrednost sanacije in obnove objekta za zagotovitev bistvenih zahtev gradbene zakonodaje predstavlja nesorazmerni strošek glede na novogradnjo, zato predlaga njegovo porušitev, torej sta za izdajo kulturnovarstvenega soglasja izpolnjena oba pogoja po drugem odstavku 31. člena ZVKD-1.**

Raziskavo in odstranitev nadzoruje pristojna organizacija, v konkretnem primeru Zavod (tretji odstavek 31. člena v povezavi s 56. in 84. členom ZVKD-1).

Lastnik nepremičnine mora zaradi varstva arheoloških ostalin pri izvedbi zemeljskih del dopustiti dostop pooblaščenim osebam Zavoda na neograjeno zemljišče, po predhodnem obvestilu lastniku oziroma posestniku pa tudi na ograjeno zemljišče in v objekte razen v stanovanjske prostore, ne glede na to, ali so arheološke ostaline najdene ali ne (prvi in drugi odstavek 55. člena v povezavi s 84. členom ZVKD-1).

Ministrstvo Zavodu predlaga, da najpozneje v 30 dneh po prejemu obvestila o izvršeni odstranitvi vinskega hrama Preska nad Kostrevnico 19 v Občini Šmartno pri Litiji, lahko pa tudi prej, poda spremembo vpisa oziroma kategorije varstvenega režima v RNKD, in sicer za enoto dediščine Preska nad Kostrevnico - Vinski hram Preska nad Kostrevnico 19 (EID: 1-20073).

Podatki o objektu se po izvedeni odstranitvi po uradni dolžnosti v javnem interesu varstva kulturne dediščine vnesejo v RNKD pod številko EID: 1-20073, v zbirko listin pa se vloži predloženi arhitekturni posnetek obstoječega stanja s fotografijami (5. člen Pravilnika o registru kulturne dediščine, Uradni list RS, št. 66/09), v kolikor ta morebiti že obstaja.

V tem upravnem postopku stroškov ni bilo.

V skladu z navedenim je bilo odločeno, kot izhaja iz izreka te odločbe.

Odločba je oproščena plačila takse po 22. točki 28. člena Zakona o upravnih taksah (Uradni list RS, št. 106/10 – uradno prečiščeno besedilo, 14/15 – ZUUJFO, 84/15 – ZZelP-J, 32/16, 30/18 – ZKZaš in 189/20 – ZFRO).

Pouk o pravnem sredstvu:

Zoper to odločbo je dovoljena tožba v upravnem sporu. Tožba se lahko vloži v 30 dneh od vročitve odločbe na naslov Upravno sodišče RS, Fajfarjeva 33, 1000 Ljubljana, bodisi po pošti bodisi neposredno pri navedenem sodišču.

Postopek vodila:

mag. Mateja Bavdaž
podsekretarka

dr. Asta Vrečko
ministrica

Vročiti:

- [redacted]
ZUP

V vednost:

- Zavodu za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območni enoti Ljubljana, Tržaška cesta 4, 1000 Ljubljana, tajnistvo.lj@zvkds.si - ePošta
- Indok center, rkd@gov.si - ePošta